

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้

เมธี ศรีโยธา*, จรณี แก้วเอียน**, นิตยา เรืองแป้น***, พิมพ์วิมล สุวรรณโณ***

*นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

** รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

***ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

****ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) ศึกษาระดับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ 3) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน 4) เปรียบเทียบการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน 5) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ 6) ประมวลข้อเสนอแนะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 300 คน โดยคำนวณจากการใช้สูตรของเครจซี่และมอร์แกน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) เปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นจำแนกตามตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ทุกด้านมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) เปรียบเทียบระดับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นจำแนกตามตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษาและครู รายด้านมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด

ชายแดนภาคใต้ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 6) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ผู้บริหารต้องวางแผนติดตามกำหนดวิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับนโยบายร่วมส่งเสริมวัฒนธรรมในองค์กร มีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ตามแผนบริหารทรัพยากรในองค์กรให้เกิดประโยชน์และมีความคุ้มค่า รวมถึงการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบบการบริหารงาน โดยบุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงการใช้ประสบการณ์ความรู้มาสร้างสรรค์ศรัทธา ความเชื่อมั่นให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดการยอมรับและนำเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ๆ ในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์; การบริหารจัดการความเสี่ยง; ผู้บริหารสถานศึกษา

Strategic Leadership and Risk Management of Administrators under Vocational Education in the Southern Border Provinces

Matee Sriyota, Jarunee Kao-ian**, Nittaya Ruangpan***, Phimpawee Suwanno*****

* Student of Majester, program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

**Assoc. Prof. Dr. program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

***Asst. prof. Dr. program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

****Asst. prof. Dr. program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

Abstract

This research purposes were to 1) study the level of strategic leadership of institutional administrators under vocational education in the southern border provinces.; 2) study the level of risk management of institutional administrators under vocational education in the southern border provinces.; 3) compare the strategic leadership of the institutional administrators under vocational education in the southern border provinces classified by gender, position, and work experience.; 4) compare risk management of institutional administrators under vocational education in the southern border provinces classified by gender, position, and work experience.; 5) study the relation between strategic leadership and risk management of institutional administrators under vocational education in the southern border provinces.; 6) compile recommendations on strategic leadership and risk management of institutional administrators under vocational education in the southern border provinces. The samples were 300 teachers and school administrators, calculated using the Krejcie and Morgan formulas. Data analysis used the statistics as frequency, percentage, average, standard derivation, T-Test, F-Test, and Pearson product moment correlation was applied.

As the consequences:

1. The overall strategic leadership of educational institution administrators under vocational education in the southern border provinces is at a high level.
2. The overall risk management of educational institution administrators under vocational education in the southern border provinces is at a high level.

3. Comparison of strategic leadership level of educational institution administrators under vocational education in the southern border provinces, classified by gender, position, and work experience were statistically significantly different at the .01 level.

4. Comparing the level of risk management of educational institution administrators under vocational education in the southern border provinces, classified by gender, position, and work experience has no difference but the position was significantly different at the .01 level.

5. Relation between strategic leadership and risk management of school administrators under vocational education in the southern border provinces was a statistically significant positive correlation with risk management at the .01 level, with a high correlation across all aspects.

6. Suggestions for strategic leadership and risk management of school administrators under the vocational education in the southern border provinces, indicated that the administrators must plan, monitor, and determine the vision by the policy to promote culture in the organization. In addition, the good governance is applied in administrating system with the participation of staffs in undertaking any task, illustrating how learning experience creates faith, accuracy in the educational institutes to allow and bringing the new technology into the educational institute efficiently.

Keywords : Strategic Leadership; Risk Managements; administrators

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนา กำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของ ประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัตประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก จึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทัน การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ สังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลกควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศไทย ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะกับความต้องการของตลาดงาน เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีสังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคตของประเทศไทย (แผนการศึกษาแห่งชาติ, 2560 : 1)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้จัดทำแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์แผนยุทธศาสตร์ชาติระยะยาว 20 ปี แผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พุทธศักราช 2560-2579 เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และทิศทาง โดยการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านการอาชีวศึกษาและเพิ่มประสิทธิภาพในระบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560 : 11) ในกระบวนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนาากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค ระดับเทคโนโลยี และระดับทักษะวิชาชีพระยะสั้น เพื่อให้สอดคล้องรองรับกับการพัฒนาประเทศ สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารจัดการอาชีวศึกษา สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา เรื่อง การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2551 : 2) ในแผนยุทธศาสตร์ ด้านการผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษา เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และยุทธศาสตร์การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษา รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2555 : 6)

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นหัวใจสำคัญต่อความสำเร็จ และความเจริญก้าวหน้าของสถานศึกษา ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่มีลักษณะการคิดเชิงมีโนภาพ สามารถรับรู้แนวโน้มสิ่งต่างๆ อย่างมีเหตุผล เชื่อมโยงปัจจัยต่าง ๆ เพื่อกำหนดกลยุทธ์ในอนาคตได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อการเปลี่ยนแปลงระบบ โดยกำหนดเป้าหมายความต้องการในอนาคต แสดงออกถึงการใช้อิทธิพล อำนาจ ศิลปะ กระตุ้น จูงใจ สมาชิกในองค์กรให้ไปในทิศทางที่ต้องการ (Dubrin, 2007) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำ

เชิงกลยุทธ์สูง จะมีการจัดการความเสี่ยงต่ำทำให้เกิดความล้มเหลวขององค์กร ดังที่ (พระครูสุตวรธรรมกิจ, 2561 : 83) เสนอว่า ความล้มเหลวขององค์กร ไม่ได้เกิดจากเงินทุนไม่เพียงพอหรือขาดข้อมูล ขาดความเชี่ยวชาญ แต่เกิดจากสาเหตุที่ผู้บริหารขาดความเข้าใจ ขาดวิสัยทัศน์ที่ดีขณะที่วางกลยุทธ์ บางครั้งก็ใช้อารมณ์ความรู้สึกในการตัดสินใจมากกว่าการใช้เหตุผล ผู้บริหารสถานศึกษาจึงละเลยในการบริหารจัดการความเสี่ยงในองค์กรและให้น้ำหนักกับความสามารถภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มากกว่า

การบริหารความเสี่ยง เป็นกระบวนการดำเนินงานขององค์กรที่เป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้องค์กรลดมูลเหตุของแต่ละโอกาสที่จะเกิดความเสียหายทั้งจากการกำหนดนโยบาย การปฏิบัติงานและการทุจริต ให้ระดับของความเสียหายและขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่องค์กรประเมินได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้อย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายและภาพลักษณ์ขององค์กรเป็นสำคัญ โดยจำแนกความเสี่ยงตามลักษณะด้านต่าง ๆ คือ ด้านกลยุทธ์ ด้านการเงิน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านกฎหมายและข้อกำหนดผูกพันองค์กร ด้านการทุจริต ในการบริหารเป็นกระบวนการบริหารจัดการให้โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงลดลง หรือผลกระทบของความเสียหาย ซึ่งการจัดการความเสี่ยงมีหลายวิธีดังนี้คือ การยอมรับความเสี่ยง การจัดการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยง การลดการควบคุมความเสี่ยง การกระจาย หรือการโอนความเสี่ยง การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง การจัดการความเสี่ยง (กรมบัญชีกลาง, 2556 : 2-5)

อาจกล่าวได้ว่าการบริหารจัดการความเสี่ยงขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ของแต่ละบุคคลว่ามีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มากน้อยเพียงใด และจะบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่อาจเกิดความเสียหายขึ้น ซึ่งมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นในการดำเนินงานในอนาคต และมีผลกระทบต่องานสถานศึกษาไม่บรรลุความสำเร็จ ดังนั้น การบริหารจัดการความเสี่ยง จึงเป็นภารกิจที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกำหนดแนวทางการควบคุม เพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ดังที่ (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2550 : 6) ได้สรุปแนวทางการบริหารความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่ใช้ในการระบุวิเคราะห์ประเมินและจัดระดับความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของกระบวนการทำงานขององค์กร รวมทั้งการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยกำหนดแนวทางการควบคุมเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งกระบวนการนั้นจะสำเร็จได้ ต้องมีการสื่อสารให้คนในองค์กรมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการบริหารความเสี่ยงในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนควรมีการจัดทำระบบสารสนเทศ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยง กระบวนการและขั้นตอนการบริหารจัดการความเสี่ยง

จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาของอาชีวศึกษา ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เนื่องจากสภาพปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ การสื่อสารสร้างความเข้าใจระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้บริหารและครู ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงาน ทำให้บุคลากรย้ายออกจากพื้นที่ ทำให้ขาดกำลังคน ปัญหาด้านความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก

สถานศึกษาสถานประกอบการไม่ได้มาตรฐาน และความสอดคล้องของหลักสูตรการศึกษา กับความสามารถทางวิชาชีพที่ยังขาดการบูรณาการเข้าไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน สำหรับปัญหาอุปสรรคของสถานศึกษา อาชีวศึกษา โดยผู้บริหารและครูเห็นว่าปัญหาอุปสรรคมีดังนี้ ด้านงบประมาณการจัดครูผู้สอน ผู้เรียนเลือก อาชีพเรียนไม่ได้ การฝึกอาชีพระยะสั้นไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากขาดงบประมาณ และขาดการร่วมกลุ่มอาชีพ (ปริชา เวชศาสตร์ 2560 : 161) ในส่วนปัญหาการประเมินความเสี่ยงในด้านการดำเนินงาน ด้านการเงิน และ ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบเรื่อง หัวหน้างานที่กำกับดูแลมีความรู้ทักษะและประสบการณ์และ ด้านงบประมาณการประเมินความเสี่ยงนั้นอยู่ในระดับสูง รองลงมาในเรื่องการเบิกจ่ายเงินงบประมาณและการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินประจำวันในระดับปานกลาง (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ยะลา, 2564 : 1-2) ในด้านปัจจัยเสี่ยงการบริหารโดยการวางแผนด้วยเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเงิน งบประมาณที่สูง ซึ่งมีความเสี่ยงในการใช้จ่ายเงินงบประมาณไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือขาดประสิทธิภาพ ไม่มีความคุ้มค่าของเงินงบประมาณที่อยู่ในระดับมาก และปัจจัยเสี่ยงการยืมเงินการส่งใช้คืนเงินยืม ที่มีความเสี่ยงในระดับปานกลาง (วิทยาลัยการอาชีพนาทวี, 2563 : 5)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารจัดการความเสี่ยงของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มี ความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดน ภาคใต้ ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่การจัดการศึกษาภายใต้การดูแล และควบคุมโดยศูนย์พัฒนาการศึกษาเขตพัฒนา พิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่ง ต้องมีการบริหารจัดการ การดำเนินการ การวางแผนตามกรอบงานที่มีนโยบายเชิงรุกในหลาย ๆ ด้าน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่สามารถยกระดับ คุณภาพของบุคลากรและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพ ระดับฝีมือขั้นสูง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ และแข่งขันของตลาดแรงงาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารและพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดน ภาคใต้
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด ชายแดนภาคใต้
3. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดน ภาคใต้ จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

4. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้

6. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่มีคุณลักษณะที่มีการกำหนดทิศทาง มีการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กร มีความสามารถในการคาดการณ์ ซึ่งใช้อิทธิพลและอำนาจมาเป็นกระบวนการที่จะกระตุ้นจูงใจให้บุคคลหรือผู้ร่วมงานได้ร่วมกันพัฒนาองค์กร ให้มีศักยภาพไปในทิศทางขององค์กรตามที่ต้องการ โดยการนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จและความสามารถในการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

2. การบริหารจัดการความเสี่ยง หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารในการขับเคลื่อนส่งเสริม สนับสนุน กระบวนการหรือขั้นตอนในการบริหารจัดการความเสี่ยง ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ การสำรวจและระบุความเสี่ยง การวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยง การจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง และการรายงานผลและติดตามผล

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทรัพยากร รองผู้อำนวยการฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 63 คน และครู จำนวน 1,286 คน รวมทั้งหมด 1,349 คน จากสถานศึกษา 18 แห่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 300 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie and Morgan (1970) จากนั้นใช้วิธีการคำนวณตามสัดส่วนของประชากรของแต่ละสถานศึกษา และผู้วิจัยใช้วิธีแบบจับฉลากไม่คืนกลับ (Sampling Without Replacement)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ ตำแหน่ง และ ประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) รวมจำนวน 32 ข้อ สอดคล้องกับ เนื้อหา 5 ด้านประกอบด้วย 1) การกำหนดทิศทางกลยุทธ์ขององค์กร 2) การสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มี ประสิทธิภาพ 3) การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ 4) การบริหารทรัพยากรในองค์การ 5) การสร้างระบบควบคุม และประเมินกลยุทธ์

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยง สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดน ภาคใต้ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) รวมจำนวน 30 ข้อ สอดคล้องกับเนื้อหา 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การสำรวจและระบุความเสี่ยง 3) การวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยง 4) การจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง และ 5) การรายงานผลและติดตามผล

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) เกี่ยวกับปัญหาและ ข้อเสนอแนะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารจัดการความเสี่ยง สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยยื่นคำร้องขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เพื่อประกอบการ ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ พร้อมแบบสอบถามในรูปแบบ Google form ส่งทาง ไปรษณีย์ไปให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล
3. ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไป วิเคราะห์วิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ จำแนก เพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน
2. วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดน ภาคใต้ โดยหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ระดับการบริหารจัดการความเสี่ยง สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. วิเคราะห์ข้อมูลค่าเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตาม เพศ และตำแหน่ง โดยใช้สถิติ t-test จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้สถิติ F-test

5. วิเคราะห์ข้อมูลค่าเปรียบเทียบระดับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตาม เพศ และตำแหน่ง โดยใช้สถิติ t-test จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้สถิติ F-test

6. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

7. วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อประมวลข้อเสนอแนะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการประมวลความคิดในแต่ละด้านแล้วนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 66.30 และเป็นเพศหญิง จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 33.70 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 83.00 และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 ตามลำดับเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 67.30 และรองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 - 10 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 และมีประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 6.70

2. ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ รองลงมา คือ ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล ด้านการกำหนดทิศทางกลยุทธ์ขององค์การ ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์การ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสร้างระบบควบคุมและประเมินกลยุทธ์

3. ระดับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ รองลงมาคือ การจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง การสำรวจและระบุความเสี่ยง การรายงานผลและติดตามผล และส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยง

4. การเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามตำแหน่ง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. การเปรียบเทียบระดับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามตำแหน่ง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า รายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. ปัญหาและข้อเสนอแนะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ผู้บริหารต้องมีการประชุม วางแผนงาน การกำหนดวิสัยทัศน์ให้เป็นไปตามนโยบาย ที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระเบียบเพื่อนำไปสู่เป้าหมายและนำเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการพัฒนาองค์การ ผู้บริหาร เรียนรู้ ตระหนัก มีการสนับสนุน ร่วมส่งเสริมวัฒนธรรมให้ป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา รวมถึงการสร้างขวัญกำลังใจ มีความรักสามัคคีในกระบวนการทำงานร่วมกันในองค์การอย่างมีความสุข สามารถจับต้องได้ให้เห็นอย่างชัดเจน และนำหลักธรรมมาภิบาลมาใช้ในระบบการควบคุม

8. ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหา ได้แก่ ผู้บริหารควรกำหนดการระดมความคิดเห็นร่วมกัน ในการกำหนดให้ครอบคลุมความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในภาพรวมขององค์การด้านต่าง ๆ การดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยง ตรงเป้าหมาย และนโยบายที่กำหนดสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ มีการกำกับดูแล ติดตาม ประเมินความเสี่ยงเป็นระยะและนำผลวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงให้ตรงประเด็นนำผลการวิเคราะห์ไปแก้ไขปรับปรุง เพื่อพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์การ อีกทั้งรายงานผลประเมินความเสี่ยงตามความเป็นจริงที่เที่ยงตรง ถูกต้องชัดเจน รวดเร็ว และรายงานผลเป็นปัจจุบัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ได้ นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1.ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ การกำหนดทิศทางกลยุทธ์ขององค์กร การสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ การบริหารทรัพยากรในองค์กร การสร้างระบบควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของปนัดดา วรกานต์ทิวัตต์ (2554 : 112-113) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู ผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของมัทนา กองเงิน (2556 : 104) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ด้านการสำรวจและระบุความเสี่ยง ด้านการวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยง ด้านการจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง ด้านการรายงานผลและติดตามผล ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญแก้ว จันทรรัตน์ (2562 : 79) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 จากการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของปนัดดา แก้วศรี (2560 : 123) งานวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า ตามแนวทางการบริหารความเสี่ยงอยู่ในระดับมาก

3.เพื่อเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ตำแหน่ง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับมูฟิต วาโซะ (2565 : 46) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ทวิชัย มะระโซ (2557) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 27 จำแนกตามตำแหน่ง ผลการวิจัย พบว่า ครูและผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.เปรียบเทียบระดับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษา สังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ตำแหน่ง พบว่า รายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของนฤมล บินหะยีอาวัง (2553 : 106) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับของปราโมทย์ เอมมา (2559 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

5.ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วริษา ฮวดศรี (2564 : 113) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับของศราวุธ ชุมภูราช (2562 : 86) ได้ศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความเสี่ยงของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความเสี่ยงของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฏฐณิชา สังข์ศิลป์เลิศ (2564 : 68) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารจัดการ ความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1.ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้

1) ด้านการกำหนดทิศทางการกลยุทธ์ขององค์กร ผู้บริหารต้องสามารถเชื่อมโยงและถ่ายทอดวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเข้าใจง่ายและเป็นรูปธรรม

2) ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล ผู้บริหารควรสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เกิดจากความสัมพันธ์ และค่านิยมหลักขององค์กร

3) ด้านการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารควรมีการจัดสรรทรัพยากร การจัดการให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินงานกลยุทธ์ต่างๆ กับการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม และมีกลวิธีในการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

4) ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร ผู้บริหารควรสนับสนุน ส่งเสริมการเรียนรู้ของบุคลากรเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการทำงาน

5) ด้านการสร้างระบบควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ผู้บริหารต้องมีการแก้ไข ปรับปรุงในสิ่งที่จำเป็น ทำให้ระบบการทำงานได้มาตรฐาน

6) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ผู้บริหารควรกำหนดวัตถุประสงค์ในระดับองค์การ ที่สอดคล้องกับพันธกิจที่กำหนดไว้

7) ด้านการสำรวจและระบุความเสี่ยง ผู้บริหารควรมีการประชุมบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการระบุความเสี่ยงร่วมกัน

8) ด้านการวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยง ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์เหตุการณ์ความเสี่ยงและผลที่อาจเกิดขึ้น

9) ด้านการจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง ผู้บริหารควรจัดทำแผนปฏิบัติการในการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับบุคลากรทุกระดับในด้านการบริหารความเสี่ยง

10) ด้านการรายงานผลและติดตามผล ผู้บริหารควรมีการรายงานผลการบริหารความเสี่ยง โดยผู้รับผิดชอบการบริหารความเสี่ยงหรือหน่วยงานต้นสังกัด

2.ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานหน้าที่ครูและบุคลากรในการบริหารจัดการความเสี่ยงของสถานศึกษา เพื่อมีแนวทางในการบริหารความเสี่ยงอย่างรอบด้าน

2) ควรศึกษาเรื่องรูปแบบปัจจัยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการความเสี่ยงของสถานศึกษา เพื่อที่จะสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ ด้วยความกรุณาให้ความดูแลช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.จรูญ แก้วเอี่ยม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา เรืองแป้น อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไข ข้อบกพร่องด้านต่าง ๆ ของการ

ดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์วิมล สุวรรณโณ ที่ได้ตรวจสอบและให้คำแนะนำเพิ่มเติม ทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ได้อนุเคราะห์ให้ข้อมูลในการทดลองใช้เครื่องมือและความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่งขอขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวที่คอยสนับสนุนและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จคุณค่าและประโยชน์อันพึงมีที่เกิดจากการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนางานทางด้านการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วาณิชยปัญญา.(2560). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Window. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.
- คณะกรรมการการอาชีวศึกษา, สำนักงาน. (2551). พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา 2551. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 125. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- จรูญ แก้วเอียน. (2557). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. สงขลา : ชานเมืองการพิมพ์.
- เจริญ ศรีแสนปาง. (2556). การพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงในโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เชวงศักดิ์ พงษ์เทศ. (2553). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธ สุนทรายุทธ. (2550). การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์จำกัด.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2552). ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : บริษัททริปปี้ลกรุ๊ป จำกัด. 43.
- นฤมล สุภาพทอง. (2550). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปนัดดา วรกานต์ทิวัตต์. (2554). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. การจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- มันทนา กองเงิน. (2554). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศราวุธ ชุมภูราช. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความเสี่ยงของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุพรรณ ประศรี. (2555). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

Andrew J. Dubrin. (1998). **Leadership : Research Findings, Practice and Skills.** Boston: Houghton. 335.

Babrara J. Davies and Brent Davies. (2004). **StrategicLeadership. School Leadership and Management.** 23 (1),: 29-38.

Gregory G. Dess and Alex Miller. (1993). **Strategic Management.** Singapore : McGraw-Hil. 320-321.

Peter M. Senge. (1990). **The Fifth Discipline ; The Art and Practice of the Learning Organization.** New York : Double day. 58.

